08/03/2019

“Η νηστεία διατηρεί στην καρδιά το αίσθημα ότι είμαστε παιδιά του Θεού”

/ Γνώμες

Κωνσταντίνος Γανωτής: Φιλόλογος-Συγγραφέας,ομιλητής και συνεργάτης του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Πειραϊκής Εκκλησίας

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ ἔρχεται στὸν κόσμο ὅ ἄνθρωπος διδάσκεται ὅτι ἔχει ἀνάγκες καὶ ἐπιθυμίες, ἀλλὰ ταυτόχρονα ὑπάρχουν καὶ ἀγαθά, ποὺ τὶς ἱκανοποιοῦν.

Αὐτὴ ἡ ἀνταπόκριση ἀναγκῶν καὶ ἀγαθῶν εἶναι ἡ εὐτυχία. Οἱ πρῶτες ἐπιγραφές, ποὺ βρέθηκαν, διακηρύττουν αὐτὴ τὴν εὐχὴ τῶν ἀνθρώπων γιὰ εὐτυχία · “ βίον μετ’ ὄλβου ” γράφουν, δηλαδὴ μιὰ πολύχρονη ζωὴ μὲ εὐτυχία, βίον ἀνθόσπαρτον ὅπως λέμε κι ἐμεῖς.

Τὸ πιὸ ἀπαραίτητο ἀπ’ τὰ ἀγαθὰ μετὰ τὸν ἀέρα εἶναι ἡ τροφή μας. Ὅλοι λένε ὅτι “ἀγωνίζονται γιὰ τὸ ψωμί τους ” συνεκδοχικῶς. Ὁ Θεὸς εἶχε τὸν Παράδεισο γιὰ

κατοικία τῶν πρωτοπλάστων, στολισμένον μὲ κάθε λογῆς δέντρα, ποὺ οἱ καρποί τους συντηροῦσαν τοὺς πρωτοπλάστους. Τότε δὲν ὑπῆρχε πρόβλημα οἰκονομικό.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔφαγαν τὸν ἀπαγορευμένο καρπό, ὄχι ἐπειδὴ πεινοῦσαν, ἀλλὰ γιὰ νὰ σπάσουν τὴν ἐξάρτησή τους ἀπ' τὸν Θεό. Θέλησαν σύμφωνα μὲ τὴ συμβουλὴ τοῦ διαβόλου νὰ ἀποφασίζουν οἱ ἴδιοι μόνοι τους τί εἶναι καλὸ καὶ κακὸ καὶ νὰ ἐκτελοῦν ὅ,τι θέλουν οἱ ἴδιοι. Τὸ ὅτι αὐτὸ τὸ πρῶτο σπάσιμο τῆς ἐξάρτησης ἔγινε μὲ τὸ φαγητὸ ὀφείλεται ὅτι μόνο σ' αὐτὸ εἶχαν δέσμευση ἀπὸ τὸ Θεό, δηλαδὴ μόνο σ' αὐτὸν τὸν τομέα μποροῦσαν τότε ν' ἁμαρτήσουν.

Ὥστε ἡ ἐγκράτεια ἀπὸ ὑπακοὴ ἦταν ἡ πρώτη δεσμευτικὴ ἐντολή, ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους, ἄρα καὶ ἡ πρώτη ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὴ γῆ ἦταν ἡ ἀκράτεια. Βέβαια ὁ διάβολος συκοφάντησε τὸ Δημιουργὸ καὶ Πλάστη ὅτι ἤθελε μὲ τὴν ἀπαγόρευση νὰ κρατήσει τοὺς πρωτοπλάστους κάτω ἀπ' τὴν ἐπιρροή του, ἐνῷ μὲ τὴν παράβασή τους θὰ γίνονταν τάχα κι αὐτοὶ θεοί, γιατὶ θ'ἀποφάσιζαν οἱ ἴδιοι τί εἶναι καλὸ ἢ κακὸ καὶ θἄδιναν οἱ ἴδιοι ἐντολές στὸν ἑαυτό τους. Βέβαι ἡ πρόταση-πειρασμὸς τοῦ διαβόλου δὲν στόχευε ἢ δὲν ἔδειχνε νὰ στοχεύει στὸ νὰ κάνουν ἀνομίες οἱ ἄνθρωποι, ἁπλῶς ἤθελε νὰ κάνουν ὅ,τι κάνουν γιὰ τὴ δική τους δόξα, ὑπακούοντας στὴ δική τους αὐθεντία.

Μετὰ τὴν ἔξωση ἄρχισαν δυὸ δρόμοι στοὺς ἀνθρώπους, στὴν Ἱστορία θὰ λέγαμε. Ὅταν ἐγέννησε ἡ Εὔα τὸν Κάϊν, εἶπε : " ἐκτησάμην ἄνθρωπον παρα τοῦ Θεοῦ ὡς χωρηγοῦ ὅλων τῶν δωρεῶν ". Κι ὁ Ἄβελ ἀκόμα μαρτυρεῖται ὡς ἀθῷος λάτρης τοῦ Θεοῦ. Ἡ θυσία του ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ Κάϊν ὅμως ἔκανε κι αὐτὸς θυσία, ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἤθελε αὐτός, ὄχι ὅπως ἀπαιτοῦσε τὸ τυπικὸ (ποὺ τώρα ἐμεῖς δὲν τὸ ξέρουμε). Καὶ ἡ θυσία του δὲν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεό. Κι ἀπὸ τότε ὁ Κάϊν ἄρχισε νὰ κατρακυλᾷ στὸ χειρότερο καὶ δὲν μετανοοῦσε · ἔτσι ἔγινε καὶ ὁ πρῶτος ἀδελφοκτόνος στὸν κόσμο καὶ μάλιστα δὲν λύγισε στὴν πρόκληση τοῦ Θεοῦ γιὰ μετάνοια, ὅταν τοῦ φώναξε :
" Κάϊν πού εἶναι ὁ ἀδερφός σου ; τὸ αἷμά του βοᾷ . . . "

Ὕστερα γέννησε ἡ Εὔα τὸν Σὴθ ἀντὶ τοῦ Ἄβελ, ὅπως εἶπε, γιὰ νὰ παρηγορηθεῖ. Κι ὁ Σὴθ εἶχε τὶς ἴδιες ἀρετὲς τοῦ Ἄβελ. Οἱ ἀπόγονοί του ὀνομάστηκαν τέκνα τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ οἱ 'σπόγονοι τοῦ Κάϊν ὀνομάζονταν ἄνθρωποι, ἁπλῶς ἄνθρωποι.

Αὐτοὶ οἱ " ἄνθρωποι " ἦταν αὐτό, ποὺ λέμε ἐμεῖς " κόσμος " , ἄνθρωποι ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ ζήσουν μέσα στὰ ὅρια τοῦ μεταπτωτικοῦ κόσμου, λογαριάζοντας τὸν πλοῦτο τῆς φύσης καὶ ἐπιδιώκοντας τὴν ἀπόλαυση τῶν φυσικῶν ἀγαθῶν σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιθυμίες τους.

Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ κοπέλες τους ἀποβλέποντας κι αὐτὲς ὅπως ὅλοι οἱ δικοί τους

στὴν ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν τους σὲ ὅσο γινόταν μεγαλύτερο βαθμό, ἐπιτηδεύονταν ὑπερβολικὰ στὴν ἐμφάνισή τους, τονίζοντας ὑπερβολικὰ τὴ θηλυκότητά τους, ὥστε ξετρέλαναν τοὺς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ καημένοι " εἰσήλθοσαν πρὸς αὐτάς ", δηλαδὴ ἄρχισαν τὰ πρῶτα φλερτάκια καὶ τὶς πρῶτες σχέσεις τους μὲ τὴ γενιὰ τοῦ Κάϊν. Κι αὐτὸ ἦταν ἡ αἰτία νἀποφασίσει ὁ Θεὸς τὸν κατακλυσμὸ καὶ νὰ ἀπολέσει ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος !

Καὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸ τὰ παιδιὰ τοῦ Νῶε, ποὺ διασώθηκαν μέσα στὴν κιβωτό, ἄρχισαν μιὰ παράδοση ὄχι τόσο καθαρή , ὑπάκουη στὶς θεῖες ἐντλές, ἀλλὰ κάπως ἀνάμικτη μὲ τὶς παραδόσεις τοῦ Κάϊν καὶ τοῦ Σήθ. Ξέρουν ὅμως ὅλοι ἀπὸ τὶς ἐθνικές τους παραδόσεις ὅτι ὑπάρχει Θεὸς καὶ ζητάει πάντα ἀπὸ μᾶς τὰ πλάσματά του νὰ κάνουμε τὸ θέλημά του. Κι ἀπὸ τότε πάλι ὁ κόσμος χωρίζεται στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ, ποὺ τοὺς ἀποτελοῦσαν πρὸ Χριστοῦ οἱ Ἰσραηλῖτες καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ τοὺς ἔλεγαν " ἔθνη " ἢ " ἐθνικούς " . . . Μετὰ]ην ἀποκάλυψη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο ὑπάρχουν οἱ Χριστιανοί, καὶ τὰ ἔθνη.

Οἱ Χριστιανοὶ δὲν ξεχνοῦν τὴν πρώτη κρίσιμη ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀκόμη διδάσκονται τὴν ἐπανάληψη τῆς ἐντολῆς ἐκείνης ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ ξέρουν τώρα ὅτι ἡ ὑπακοή τους στὸ θέλημά Του θεμελιώνεται μὲ τὴν ὑπακοὴ στὴν ἐντολή τῆς νηστείας. Μὲ τὴ νηστεία λέει ὁ Χριστιανὸς στὸ Θεό : " Συγχώρεσέ μας, Κύριε, ποὺ τότε δὲν σὲ ὑπακούσαμε, γιὰ νὰ διορθώσουμε καὶ τὴν πρώτη ἀνυπακοὴ τῶν προπατόρων μας καὶ ν' ἀρχίσουμε ἔτσι ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου " .

Ὁ Χριστός μας ἦρθε στὸν κόσμο, γιατὶ δὲν ἤθελε νὰ βλέπει τοὺς ἀνθρώπους νὰ κυριαρχοῦνται ἀπὸ τὴν τυραννία τοῦ διαβόλου. Καὶ ὅταν θεράπευσε ἕνα δαιμονισμένο καὶ τὸν ῥώτησαν οἱ μαθητές του γιατί αὐτοὶ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸν θεραπεύσουν, εἶπε : " τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ ". Ὥστε ἔχουμε σαφῆ καὶ κατηγορηματικὴ δήλωση τοῦ Κυρίου μας ὅτι μόνο μὲ προσευχὴ καὶ νηστεία εἶναι δυνατὸν νὰ διωχτεῖ τὸ γένος τῶν δαιμόνων ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ " γένος τῶν δαιμόνων " ἔχει τεράστια ποικιλία τρόπων μὲ τοὺς ὁποίους ἐπιχειρεῖ (καὶ συχνὰ κατορθώνει) νὰ κυριαρχήσει πάνω στοὺς ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ φθονεῖ τὸν Θεό, θέλει νἀποδείξει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ξέχασαν κάθε ἐξάρτησή τους ἀπ' τὸ Θεό, καὶ μάλιστα ὅταν τοὺς τὸ θυμίζει ὁ Θεός, αὐτοὶ ἀρνοῦνται νὰ τὸ δεχτοῦν καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόσουν.

Ἡ νηστεία διατηρεῖ στὴν καρδιά μας τὸ αἴσθημα ὅτι εἴμαστε παιδιὰ τοῦ Θεοῦ ἀκόμα καὶ ὅταν εἴμαστε ἄσωτα. Νηστεύοντας μποροῦμε εὐκολότερα νὰ ξεκολλήσουμε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, γιατὶ εἶναι τότε ταπεινωμένο τὸ θηρίο τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος, δηλαδὴ τῆς ὁρμῆς μας πρὸς τὴν ἁμαρτία, ποὺ ἔχει γίνει

συνήθεια πιὰ καὶ θεωρεῖται αὐτονόητο καὶ πρόχειρο.

Αὐτὴ ἡ ἀπελευθέρωσή μας ἀπὸ τὴ βασανιστικὴ ἐπιρροὴ τοῦ δαίμονα καὶ ἡ παράδοσή μας στὴν πατρότητα τοῦ Θεοῦ μᾶς δίνει τὴ χαρὰ τῶν παιδιῶν, τῶν ὑπάκουων παιδιῶν, ποὺ ἀναπαύονται ξένιαστα στὴν ἀγάπη καὶ στὴ φροντίδα τῶν γονιῶν τους.

Καὶ ἡ κατάλυση μετὰ τὴ νηστεία ἔχει τὴ χαρὰ τοῦ βραβείου, τοῦ πανηγυριοῦ μετὲ τὴ νίκη · ἀποτελεῖ κάθε κατάλυση μετὰ τὴ νηστεία μιὰ προτύπωση τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ποὺ θὰ βραβεύσει ὅλες τὶς ἀρετὲς καὶ θὰ παρηγορήσει κάθε ταλαιπωρημένον ἄνθρωπο πάνω σὲ τούτη τὴ γῆ καὶ θἀφαιρέσει ἀπὸ παντὸς ἀνθρώπου πὰν δάκρυον. Γι’ αὐτὸ ἔχουμε τόση χαρὰ κι εὐθυμία στὸν πανηγυρισμὸ τοῦ Πάσχα καὶ ὅσοι δὲν εἶναι Ὀρθόδοξοι καὶ μᾶς βλέπουν παραξενεύονται καὶ μᾶς παρεξηγοῦν · δὲν ἔχουν δεῖ αὐτοὶ τὴ νηστεία τῆς Τεσσαρακοστῆς, γιατὶ ἡ νηστεία δὲν φαίνεται.

Διαβάζοντας τὴν Ἱστορία καὶ τὴ Λογοτεχνία τῶν λαῶν διαπιστώνουμε ὅτι ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου ἐπείνασαν πολὺ στοὺς αἰῶνες ποὺ πέρασαν. Ἀκόμα καὶ στὶς μέρες μας ἑκατομμύρια συνανθρώπων μας πεινοῦν καὶ πολλοὶ πεθαίνουν ἀπ’ τὶς συνέπειες τῆς στέρησης τροφῆς, φαρμάκων κ.ἄ. Μὲ τὸ μυαλό μας ἀπωθοῦμε τὶς ἐνοχές μας λέγοντας ὅτι κι ἐμεῖς φτωχοὶ εἴμαστε. Μ’ἕνα πικρὸ χαμόγελο ἀπάντησε σ’ αὐτὴ τὴν ἔκφραση ἕνας μετανάστης σ’ αὐτὸν ποὺ τὸ εἶπε : “ – Δὲν ξέρετε τί σημαίνει πεῖνα, κύριε. Αὐτὴ τὴν πεῖνα τῶν παιδιῶν τῆς Ἀφρικῆς ποὺ λιποθυμοῦν πάνω στὰ θρανία τοῦ σχολείου, γιατὶ τρῶνε ὅ,τι τρῶνε μέρα παρὰ μέρα, τὴν πεῖνα ποὺ ἐξωθεῖ τὰ κοριτσάκια στὴ νότια Ἀσία στὴν πορνεία, αὐτὴ τὴν πεῖνα τὴν αἰσθάνεται ἡ ψυχή μας κι ἂς παλεύει ὁ νοῦς μας νὰ τὴν ξεχάσει.

Κι αὐτὸ αὐξάνει τὴν κατάθλιψη ὅλων τῶν κοινωνιῶν, ποὺ εὐημεροῦν ἔστω καὶ σχετικά. Ἀλήθεια ποιός μπορεῖ νὰ κοιμηθεῖ χορτάτος μὲ μιὰ ἀθῴα συνείδηση ὅταν ξέρει ὅτι ἑκατομμύρια παιδάκια κοιμοῦνται τὴν ἴδια ὥρα νηστικά ; Στὰ τελευταία χρόνια αὐτὸ συμβαίνει καὶ στὶς δικές μας γειτονιές. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς δείχνει ἀμετανόητους βαρβάρους εἶναι ὁ σαρκασμός μας μὲ τὴν ἀνελέητη πολυφαγία καὶ καλοφαγία μας.

Κι ὅμως μποροῦμε μὲ τὴ νηστεία μας τοὐλάχιστον νὰ λιγοστέψουμε τὸν σαρκασμό μας. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλεημοσύνη μας μποροῦμε νὰ κάνουμε πρὸς τοὺς πεινασμένους ἀδελφούς μας μὲ τὰ περισσεύματα, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴ νηστεία. Οἱ διάφορες ἐνορίες μας (ποὺ εἶναι πολλὲς) στηρίζουν τὶς ἱεραποστολές μας σ’ ὅλον τὸν κόσμο, καὶ φυσικὰ μὲ τὶς ἱεραποστολὲς βοηθοῦμε στὴν ἐπιβίωση τῶν πεινασμένων ἀδερφῶν μας ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ νηστεία καὶ τὶς ἄλλες θυσίες, ποὺ ἐπιβάλλουν οἱ ἐνορῖτες στὸν ἑαυτό τους. Ἀπο κάτι τέτοια μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι τελικὰ θὰ

σωθεῖ ἡ Ἑλλάδα μας.

Ἡ νηστεία ἐκπροσωπεῖ καὶ σὰν σύμβολο ὅλες τὶς στερήσεις, ποὺ ἐπιβάλλει ὁ Χριστιανὸς στὸν ἑαυτό του, γιὰ νὰ ταπεινώσει τὸ σαρκικό του φρόνημα ἀφ' ἑνός, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κάνει δυνατὴ τὴν ἄσκηση τῆς φιλανθρωπίας.

Θα βρεθοῦν πολλοὶ ν' ἀμφισβητήσουν τὴ δύναμη τῆς νηστείας, γιατὶ σκέπτονται ὀρθολογιστικά. Ἂν ἰδοῦν ὅμως ὅτι ὅλοι οἱ προφῆτες, οἱ ἅγιοι ἀσκητὲς καὶ οἱ ἅγιοι δάσκαλοι καὶ μάρτυρες ἔφτασαν σ' αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς μὲ τὴ νηστεία καὶ μάλιστα ὅσο ἀνέβαινε ἡ νηστεία τους τόσο ἀνέβαινε καὶ ἡ ἀγνότητά τους, θὰ ἀναγκαστεῖ καὶ λογικὰ ἀκόμα νὰ καταλήξει στὴν ὁμολογία ὅτι ἡ νηστεία ἔχει τεράστια δύναμη καὶ φέρνει καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Γεμάτα εἶναι τὰ συναξάρια τῶν ἀσκητῶν μας μὲ τὶς ἀναφορὲς στὴ νηστεία, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ κύριο μέρος τῆς ἄσκησής τους. Καὶ βλέπουμε νὰ τρέχουνε χιλιάδες καλοταϊσμένοι καὶ χορτάτοι νὰ πάρουν εὐλογία καὶ δύναμη ἀπὸ τοὺς νηστικοὺς ἀσκητικοὺς γεροντάδες !

Τελικὰ καὶ ἡ κοσμικὴ ἰατρικὴ συνιστᾷ τὴ νηστεία, ποὺ τὴν ὀνομάζει δίαιτα, ὡς μεγάλη ἄσκηση ὑγείας. Μπορεῖ βέβαια τὰ διαιτολόγια τῶν διαιτολόγων νὰ γιατὶ προσέχουν πολὺ οἱ κοσμικοὶ περιλαμβάνουν κρέας τὴν Τετάρτη καὶ ὄσπρια τὴν Πέμπτη, γιατροὶ νὰ μὴ συγχέονται μὲ τὴν ἰατρικὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτσι λοιπὸν μὲ τὴν ἄσκηση τῆς νηστείας καὶ μὲ τὴ χαρὰ τῆς ἀθῳότητας, ποὺ χαρίζει ἡ νηστεία, μποροῦμε νὰ χρωματίσουμε μὲ ζωηρὰ καὶ χαρμόσυνα χρώματα τὴ ζωή μας καὶ νὰ ζήσουμε κι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπίγεια ζωὴ μιὰ πρόγευση τοῦ Παραδείσου.

Βέβαια ὑπάρχουν καὶ κάποιοι ποὺ δυσκολεύονται ἀπὸ τὴν ὑγεία τους νὰ νηστέψουν. Ἀντὶ νὰ προσφέρουν θυσία στὸ Θεὸ τὴ νηστεία τους, ἂς προσφέρουν τὴν ἀσθένειά τους. Κι αὐτὴ μιὰ νηστεία εἶναι, ὅταν προσφέρεται μὲ ὑπομονὴ καὶ εὐχαριστία. Αὐτὸ εἶναι διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ κάθε κακοπάθεια ποὺ ὑπομένουμε σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ καθὼς καὶ ἡ κάθε θεληματικὴ ταλαιπωρία στὴν ὁποία ἐπιβάλλουμε τὸ σῶμα μας, εἶναι μιὰ φανέρωση τῆς νοσταλγίας μας γιὰ τὸν Παράδεισο καὶ μιὰ προσευχὴ " ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου ".

Ὁ διάβολος, ἀγαπητοί μου, ἐνῷ εἶναι βέβαιος ὅτι θα χάσει τὸν τελικὸ θρίαμβο στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, εἶναι αἰσιόδοξος ὅτι θὰ μᾶς νικήσει στὸ μεταξὺ μὲ πολὺ σατανικὲς παγίδες, ἰδιαίτερα σ' αὐτοὺς ποὺ νηστεύουν. Τοὺς παρακινεῖ νὰ περηφανευτοῦν ὅτι εἶναι ἄξιοι νὰ νηστέψουν, νὰ κατακρίνουν αὐτοὺς ποὺ δὲν νηστεύουν ἢ δὲν κατάφεραν νὰ νηστέψουν καὶ ἀκόμα ὅτι ἡ νηστεία τους συνιστᾷ δικαίωμα ἀναγνώρισης τῆς προσωπικῆς τους ἀξίας. Ἔτσι σοῦ ἀφίνει τὴ νηστεία ὁ

διάβολος, ἀλλὰ σοῦ παίρνει τὴν ταπείνωση. Ὁ ἐσωτερικὸς σατανικὸς πόλεμος εἶναι αὐτό. Γινόμαστε ἀντὶ γιὰ ἅγιοι, Φαρισαῖοι ὅπως αὐτοί, ποὺ τοὺς κατήγγειλε καὶ ὁ Κύριος.

Ἄφησα τελευταῖο τὸ παράδειγμα τοῦ Ὀδυσσέα. Ὁ λαός μας καὶ μέσα στὴν εἰδωλολατρεία ἔπαιρνε μηνύματα κρυφὰ ἀπ' τὴ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τὸ κυρίαρχο στοιχεῖο μέσα στὴν Ὀδύσσεια εἶναι ὁ νόστος, ὅπως καὶ γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς βέβαια, ποὺ ὀνειρεύονται νὰ φτάσουν στὴ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ἡ βασικὴ προϋπόθεση ὅμως γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ νόστου εἶναι – ποιός θὰ τὸ πίστευε – ἡ νηστεία.

Καὶ εἶναι ἐξοργιστικὸ ὅτι τὸ τονίζει καὶ τὸ ὑπερτονίζει ὁ Ὅμηρος, ἀλλὰ οἱ ὀρθολογιστὲς φιλόλογοι σχεδὸν τὸ ἀγνοοῦν. Καὶ στὸ προοίμιο ὡς μόνος λόγος, ποὺ οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσέα ἔχασαν τὴ χαρὰ τοῦ νόστου μαζὶ μὲ τὴ ζωή τους, εἶναι γιατὶ δὲν σεβάστηκαν τὸν ὅρο τοῦ θεοῦ Ἥλιου νὰ μὴ φᾶνε τὰ ἱερὰ ζῷα του, ποὺ ἔβοσκαν στὰ λιβάδια τῆς Σικελίας. Καὶ μόνον ὁ Ὀδυσσέας ἐγύρισε στὴν πατρίδα του καὶ γεύτηκε τὴ χαρὰ τοῦ νόστου, γιατὶ δὲν παραβίασε τὸν ὅρο τοῦ Ὑπερίονος Ἥλιου.

Καὶ στὸ στοιχεῖο Μ τῆς Ὀδύσσειας μὲ 159 στίχους περιγράφει δραματικὰ τὸ περιστατικὸ τῆς ἁμαρτίας τῶν συντρόφων, ποὺ τοὺς στέρησε τὸν νόστον. Καὶ μάλιστα ἀφηγεῖται πὼς παρουσιάστηκαν τέρατα καὶ σημεῖα τῆς φύσης πρὶν ἀπὸ τὴν τελικὴ καταστροφή. Κάποια ζῷα, ποὺ ψήνονταν πάνω στὰ κάρβουνα μὲ τὴ σούβλα, βέλαζαν καὶ κάποια τομάρια σηκώθηκαν καὶ περπατοῦσαν σὰν ζωντανά. Τόσο τρομακτικὴ περιέγραψε ὁ Ὅμηρος τὴν ἁμαρτία τῶν συντρόφων, ποὺ ἦταν μοιραία γιὰ ὅλον τὸν νόστον αὐτῶν ποὺ ἁμάρτησαν.

Λοιπόν, πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, ἂν θέλουμε κι ἐμεῖς νἀπολαύσουμε τὸ " νόστο μας " ἀλλὰ καὶ στὸ μεταξὺ τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας νὰ νιώσουμε τὴν εὐφροσύνη τῆς ἀθῴας καρδιᾶς καὶ τῆς ἀγάπης μας πρὸς ὅλους τοὺς ἀδερφούς μας, πρέπει νὰ ὑποδεχτοῦμε μὲ χαρὰ καὶ προσδοκία μύριων ἀγαθῶν τὴ νηστεία, ποὺ μᾶς προσφέρει ἡ Ἐκκλησία μας.

Μ' αὐτὴ τὴν προετοιμασία περιμένουμε τὰ Χριστούγεννα. Στὴν ψυχή μας ἐγκαθίσταται ἡ προσδοκία τῆς ἐπανόδου μας στὸν Παράδεισο. Γι' αὐτὸ κλαῖμε, ὅταν μᾶς βρεῖ ὁποιοδήποτε κακό, γιατὶ εἴμαστε πλασμένοι κι ἀποζητοῦμε νὰ ζοῦμε σε Παράδεισο. Κι ὁ Θεός μας, ὁ Δημιουργὸς καὶ Πατέρας δὲν μᾶς ξαναβάζει σ'ἕνα περιβόλι πολύκαρπο ὅπως τοὺς πρωτόπλαστους, δὲν μᾶς κάνει πάλι εὐτυχισμένους ἁπλῶς σὲ περιβάλλον μακάριο ἀλλὰ μᾶς ξαναπλάθει ὄχι ὅπως τὸν πρῶτον Ἀδὰμ ἁπλὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ὡς τὸν δεύτερον Ἀδάμ, δηλαδὴ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Γι' αὐτὸ γεννήθηκε ὁ Χριστός μας καὶ γι' αὐτὸ ἔχουμε τὴ χαρὰ τῶν Χριστουγέννων,

γεννήθηκε γιὰ νὰ γίνει ὁ Θεὸς ἄνθρωπος καὶ νὰ μᾶς κάνει κι ἐμὰς Θεούς.

Ἦρθε γιὰ νὰ πονέσει μαζί μας, νὰ συμμεριστεῖ ὁ ἀναμάρτητος αὐτὸς τὰ βάσανά μας, ποὺ μᾶς κληρονόμησε ἡ ἔξωσή μας ἀπὸ τὸν Παράδεισο, καὶ νὰ μᾶς μεταδώσει χαρισματικὰ τὴ θεανθρώπινη φύση Του. Αὐτὸ δηλαδὴ ποὺ δὲν εἶχε ὁ πρῶτος Ἀδάμ. Κι ἐπειδὴ εἴμαστε τελείως ἀνάξιοι γιὰ τέτοιο ἀνέβασμα τῆς φύσεώς μας λέμε " κατὰ χάριν " παίρνουμε αὐτὴ τὴ δωρεά, ὅπως " κατὰ χρέος " πηγαίνουμε στη μετάνοια.

Καὶ δὲν μετανοοῦμε μόνο γιὰ παραβάσεις συγκεκριμένων ἐντολῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλη τὴν ἱκανοποίηση τῆς ζωῆς μας μέσα στὴν πτώση μας, γιὰ τὸ ὅτι στρογγυλοκαθήσαμε ἔξω ἀπὸ τὸν Παράδεισο σὰν εὐχαριστημένοι, σὰν νὰ ξεχάσαμε γιὰ ποιά ζωὴ πλαστήκαμε, τίνος πατέρα εἴμαστε παιδιά. Τώρα ὅμως μὲ τὸ βάπτισμα ξαναγεννιόμαστε πάλι ἀπὸ τὸ νέο Παράδεισο τὸν ἁγιασμένο καὶ ξαναβρίσκουμε τὴν ἀληθινὴ κτίση, τὴν ἀληθινὴ πατρίδα μας. Καὶ μὲ τὴ συγχώρεσή καὶ τὴ συμμετοχή μας στὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας παίρνουμε τὴ νέα μας φύση τὴ θεανθρώπινη καὶ γεννιόμαστε κι ἐμεῖς μαζὶ μὲ τὸ Χριστὸ στὴ Βηθλεὲμ ἀπὸ τὴν Παρθένο Μαρία ὡς μέτοχοι τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Τόσο μεγάλα πράγματα, ἀσύλληπτα στὸ νοῦ μας, γίνονται σὲ μᾶς, ποὺ ζοῦμε μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ κάτι μᾶς βαστάει καὶ δὲν " ἀκούγεται " μέσα μας ἡ χαρὰ καὶ ὁ χαρμόσυνος ὕμνος, τῶν ἀγγέλων " δόξα ἐν ὑψίστοις " καὶ τὸ " Ὡσαννά ". Αὐτὸ τὸ κάτι εἶναι ὁ σύνδεσμός μας μὲ τὶς κοσμικὲς ἡδονές, ἡ νοσταλγία θἄλεγε κανεὶς τῆς γήινης φύσης μας, τὸ γλυκοίταγμα τῆς ἁμαρτίας, ποὺ συντηρεῖται ἀκόμα μέσα μας καὶ παρατείνεται. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος αποτίναξε ἀπὸ πάνω του ὅλη αὐτὴ τὴ σχέση του μὲ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν κόσμο ὡς φορέα τῆς ἁμαρτίας καὶ γι'αυτὸ μπορεῖ νὰ γράφει : " Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός ".

Ἕνας λογισμός μας εἶναι βέβαια γιατί παρὰ τὴν μετάνοιά μας, παρὰ τὴ συμμετοχή μας στὸ Σῶμα καὶ στὸ Αἷμα τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, ἔχουμε ἀκόμα τὰ βάσανα τῆς μεταπτωτικῆς μας ζωῆς. Ὅπως εἴπαμε καὶ πιὸ πάνω ἀπαντῶνται στὸ ἐρώτημα γιατί δὲν ἔχουμε τὴ χαρὰ πλήρη τῆς συμμετοχῆς μας στὸ μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμα δὲν ἔχουμε πλήρη τὴν ἀπόφαση νἀναθέσουμε τὸν ἑαυτό μας στὸ Θεό, ἀκόμα δὲν ἔχουμε ὁλόκληρη τὴ μετάνοια.

Καὶ ὁ Χριστός μας, ποὺ γεύτηκε τοὺς πόνους τὸ ἔκανε αὐτὸ γιὰ συμμετοχή του στὸν παγκόσμιο πόνο, γιὰ νὰ δείξει κι αὐτὸς ὡς πατέρας κι ἀδερφὸς ὅτι συμμερίζεται τὰ βάσανά μας. Καὶ γιὰ ἕνα ἀκόμα λόγο, γιὰ νὰ μᾶς δείξει πόση εἶναι ἡ ἀγάπη του καὶ νὰ προκαλέσει καὶ τὴ δική μας ἀνταπόκριση. Σὰν παθιασμένος ἐραστὴς ἐπιδεικνύει τὴν ἀγάπη του, γιὰ νὰ μάθουμε πιὰ ὅτι δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ ἕναν ἰδιοκτήτη ποὺ ἀναπαύεται στὴν μακαριότητά του ἀλλὰ μὲ πατέρα, ἀδερφὸ

καὶ “ ἐραστή ” μας. Ἔτσι ἡ μετάνοιά μας εἶναι εὔκολη κι αὐτονόητη καὶ ἡ ὑπακοή μας στὶς ἐντολές του γίνεται ἀπὸ φιλότιμο κι ὄχι ἀπὸ τὸν τρόμο τῆς τιμωρίας.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ οἱ Χριστιανοὶ περιμένουν τὰ Χριστοῦγεννα μὲ μιὰ γλυκιὰ χαρὰ, τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἀνάμεσά μας. Σ’ αὐτὸν θὰ ποῦμε τὸν πόνο μας, θὰ ὁμολογήσουμε τὴ μετάνοιά μας, σ’αὐτὸν θὰ ἰδοῦμε τὸ Σωτῆρα, ποὺ θὰ καταργήσει ὅλα τὰ βάσανα τῆς ἱστορίας καὶ θὰ βροῦμε πάλι τὴ θέση μας στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μας. Ἀπ’ αὐτὸν θὰξαναέρθει στὸν καθένα μας ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ τέκνου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἐξαφανιστοῦν οἱ ἐνοχές, θὰ ξεχαστεῖ ἡ ἐκδικητικὴ δικαιοσύνη καὶ θὰ ἐξαπλωθεῖ στὸν κόσμο ἡ δικαιοσύνη τῆς συγχώρεσης. Αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ “ ἀφελὼν ἀπὸ παντὸς προσώπου πὰν δάκρυον ”.

Κι ἐμεῖς παρηγορημένοι γιὰ τοὺς πόνους καὶ τὰ βάσανα τὰ δικά μας καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, ἂς ἀγαπηθοῦμε μεταξύ μας, ἂς γνωριστοῦμε τοὐλάχιστον, ἂς συγχωρεθοῦμε κι ἂς συγχωρήσουμε, ἂς ἐλεήσουμε τοὺς ἀδερφούς μας ὅπως μᾶς ἐλέησε ὁ Χριστός, ἂς διώξουμε τὶς μέριμνες καὶ τὶς ἀγωνίες μας ἀναθέτοντάς τις στὸν Χριστό μας καὶ ἔτσι θὰ ψάλουμε μὲ βαθιὰ συναίσθηση μαζὶ μὲ τὸ μελῳδὸ Κοσμᾶ :

Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε, Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν
Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθηκε
Ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ
καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε λαοί,
ὅτι δεδόξασται.